

OB OBISKU
V KRAJEVNI SKUPNOSTI

Bodočnost turizma na Turjaku

Prebivalci krajevne skupnosti Turjak veljajo v občini Vič-Rudnik za ene najbolj prizadevnih in marljivih. Glede na manjše število prebivalcev in manj razvito podeželsko območje njihovi uspehi morda niso bili vedno tako vsem na očeh. Res je tudi, da so se večkrat morali spopasti s problemom, da mladih ni kaj dosti na tem območju. Še tisti mladi, ki se vozijo večinoma na delo v Ljubljano, se zato težko angažirajo v domačem kraju v takšni meri, kot bi bilo potrebno.

»Nova organiziranost je spodbuda in tudi novi ljudje, ki so ponekod poprijeli za delo, imajo več moči kot tisti, ki so garali leta in leta. Zato se je s sedanjo organiziranostjo marsikaj obrnilo precej na bolje,« pravi predsednik krajevne skupnosti SZDL Turjak VOJKO CENTA. »Vaški odbori, ki so sedaj v vsakem zaselku, dobro opravljajo svoje naloge. Zaradi tesnejše povezanosti in zato boljšega delovanja smo se odločili, da so predsedniki vaških odborov tudi člani predsedstva KK SZDL.

Nova organizacija se je pokazala učinkovita tudi na področju Rdečega križa, kjer so nove moči v odboru pomenile nov zagon. Zato mislim, da smo se pri zbiralni akciji za pomoč ob potresu v Črni gori kar dobro odrezali.

Tudi, če pogledamo delegatski sistem, je sedaj — po začetnih težavah drugega obdobja — vse steklo kot po maslu. Tudi na tem področju so bile prej težave zaradi premajhne povezanosti. Čim smo uspeli to odpraviti, vse teče kot je potrebno. V začetku je bilo morda nekaj težav zaradi tega, ker je bilo povsem novemu odboru vendarle naloženega preveč dela. Novinci so bili le še marsikdaj premalo izkušeni. Volja, ki je ne manjka, je vse to nadomestila.

V organizacijskem smislu se moramo pohvaliti tudi z uspehi pri akciji »Nič nas ne sme presenetiti«. Vključevanje v to akcijo poteka po planu.

V Turjaku se zavedajo, da bodo lahko napredovali le, če bodo bistveni delež prispevali sami k napredku. Zato so se lotili pobiranja obveznic posojila za ceste. Tako zbran denar od 500 prebivalcev KS nameravajo uporabiti namensko za gradnjo vodovoda in gasilskega doma, v katerem bi našli prostor tudi za prostore krajevne skupnosti. Skoraj vsi prebivalci krajevne skupnosti so dali svoje obveznice. In so tako zbrali na Turjaku 260 tisočakov, kar pomeni osnovo za željene naložbe.

Turjaški gasilci so zelo marljivi. Od leta 1972, ko je bilo društvo ustanovljeno, so poskrbeli poleg dobre organiziranosti tudi za materialno stran društva. Nabavili so motorno brizgalno in avto. Pri gradnji gasilskega doma se je vselej zataknilo zaradi zemlje. Dom moramo graditi nekje blizu ceste in v nekakšnem »mini središču«, ki ga predstavlja tudi sedaj gostišče in avtobusna postaja. Tam pa KS ni imela zemlje. Zemlja je bila last Ljubljanskih mlekarn in z njimi se do nedavnega sploh ni dalo dogovoriti. Turjačani so obupavali in končno so sedaj le uspeli odkupiti zemljo. Ob tem pa imajo prebivalci Turjaka zelo grenak občutek: odkupiti so morali svojo lastno zemljo. Zemljo, ki so jo kupili od Ljubljanskih mlekarn, so namreč delno dobile mlekarne od prebivalcev Turjaka z nacionalizacijo, delno pa so jo prebivalci dali v zadrugo. Sedaj so morali za skupne vaške potrebe kupovati svojo zemljo!

Težave z vodo občuti del krajevne skupnosti že dolgo časa in z razvojem zaselkov vse bolj vsi. Samo osrednje naselje dobiva vodo iz starinskega vodovoda grofov Turjaških. Grad je imel svoj vodovod in tega sedaj uporabljajo prebivalci Turjaka, vsi drugi so vezani na vodnjake in razne druge vire vode. Na Turjaku so računali, da se bodo priključili na velikolaški vodovod ali pa na dobrepoljski. Obe inačici sta padli v vodo, saj bi bili tehnično težko izvedljivi in obratova-

nje vodovoda bi bilo drago. Sedaj so se odločili da bodo zgradili svoj lasten vodovod. Izvir bodo uporabili Kobilji curek. Ta izvir bo zadostoval po količini vode in padec bo ravno pravi, da ne bo potrebno prečrpavanje. Tudi za Mali in Veliki Ločnik bo dovolj padca. Nekaj vode bodo lahko odstopili še krajevni skupnosti Škofljica, ki ji tudi zmanjkuje vode v tistem delu, ki meji na KS Turjak.

Mnoge novogradnje na Turjaku so bile nekaj časa pereč problem. Precej je bilo med njimi črnih gradenj, šlo je predvsem za vikende. Nekateri so hudo kazili okolico in kmetje so zahtevali, da jih odstranijo. Večkrat so namreč posamezniki prodajali svojo zemljo vikendašem, kar je imelo za posledico, da naenkrat ni bilo več mogoče obdelovati večjih površin, ker so se nove vikend parcele zarezale v plodno zemljo. Zato so se domačini dogovorili, da ne bodo več prodajali tiste zemlje, ki je uporabna za kmetijsko zemljišče.

Na Turjaku so zelo ponosni, da so uspeli storiti prvi korak k temu, da bi privabili kako delovno organizacijo na svoje območje. Nimajo želje po veliki tovarni, marveč morda po majhnem obratu, ki bi zaposloval nekaj ljudi — domačinov. Nekdanje vaške hleve so oddali v najem »Vedrogu« za skladišča in sedaj upajo, da bo v prihodnosti »Vedrog« odprl v Turjaku kakšen majhen obrat.

Na Turjaku menijo, da bi bila njihova bodočnost turizem. Grad Turjak — takšen kot je — sedaj kljub zapuščenosti in sočasnemu obnavljanju zaradi svoje veličastnosti in bleščeče zgodovine, privlači letno

30.000 obiskovalcev. To ni malo in od tega bi lahko živela dva hotela, če bi vse uredili kot je treba. Tu je še velika privlačnost, ki je vse premalo znana po Slovenskem in drugje: turjaško srce. Gre z srce enega turjaških grofov, ki je shranjeno v špiritu v grajski kapeli.

Posoda je že napol prazna, saj je špirit v 400 letih že delno izhlapel. To srce so prinesli iz bitke s Turki zvesti vojaki turjaškega grofa, ki je padel v boju z neverniki. Njegova želja je bila, naj ponesejo srce v domači kraj. To srce v špiritu v kapeli vam domačini rade volje pokažejo. Zaradi izhlapevanja bo ta zgodovinska posebnost propadla, če ne bo posegel vmes muzej ali katera druga kulturna institucija in jo rešila pred propadom. Žal se kljub vsem opozorilom za to doslej še nihče ni zmenil.

Za turizem so še druge možnosti: lepa okolica z gozdnimi sadeži, bogati gozdovi, itd. Za vse to pa je nujna cesta. Cesto skozi Turjak bi morali asfaltirati, saj je sedanja makadamska prava muka za obiskovalce, poleti pa še mnogo večja za vaščane, ki požirajo oblake prahu. Malce računajo, da bodo uspeli na Turjaku to cesto asfaltirati do septembra, ko bodo slavili krajevni praznik.

Na Turjaku imajo še druge cestne želje in načrte. Radi bi dobili urejeno gozdno pot do Smrečja. Enkrat so tam že delali udarniško, vendar bi bilo potrebno sedanjemu potu temeljito urediti in razširiti. Sedanja je zelo slaba in v slabem vremenu skorajda neprehodna. Za ureditev te poti je zainteresirano poleg domačinov tudi gozdno gospodarstvo in ZZB.

Prenovljeni Turjaški grad bo pomenil za sam Turjak precejšnje možnosti za razmah turizma!

ZAKAJ TAKO!

Spoštovani bralci, pod tem nadnaslovom ste verjetno že nekajkrat zasledili prispevke, s katerimi želimo opozoriti na nič kaj simpatične in prijetne dogodke, ki jih zasledimo v našem vsakdanu, a so na žalost resnični, nas dobesedno zbodejo in si ob njih nehote zastavimo vprašanje — zakaj tako? Zopet se jih je »nabralo« nekaj!

Komu smrdi?

Posnetek je z osrednjega odlagališča

Morda malce nenavaden naslov pričujočega zapisa, pa vendar je odgovor na to kratko vprašanje znan! Smrdi že dalj časa številnim stanovalcem v Trnovem, Koleziji, v krajevni skupnosti Malči Belič, vonjave pa ob vročem vremenu verjetno segajo še kam dlje. In od kod smrdi?

Tudi na to je odgovor pri prič znan — iz centralnega ljubljanskega odlagališča smeti ob Cesti dveh cesarjev, kjer Ljubljančani in številne delovne organizacije dnevno odložijo blizu 1200 kubičnih metrov raznovrstnih odpadkov! In kaj potem, saj to je vsakodnevna praksa, se bo marsikdo vprašal? Naj takoj povemo, da za to odlagališče skrbi TOZD Javna higiena (v sklopu delovne organizacije Komunalno podjetje Ljubljana), ki je v skladu s predpisi (številnimi!) dolžno sprotno zasipati vse odloženo.

Pa vendar temu že lep čas ni tako, tudi predpisov o varstvu okolja in pa še posebej o varstvu zraka, ki, kot vemo, so dokaj energični, ne spoštujejo. Zasipavanje ni, vse odloženo se »cmari na vročem soncu« in zažiga, namesto vonjav poletnih noči v sicer zelenem ljubljanskem okolju pa si že prej omenjeni stanovalci ne upajo niti odpirati oken! Protesti in negodovanja občanov, ki sicer ne stanujejo čisto povsem pri samem odlagališču (na sliki) pa so še kako upravičena.

Ob tem pa še nekaj resnic o naši ljubezni do narave ali pa našega okolja. Ali se zavedamo, da recimo s pranjem jeklenih konjčkov v Iščici in ostalih barjanskih potokih vse prej kot »služimo« našemu okolju ali bolje povedano tudi vodi, ki jo oziroma jo bomo uživali? Voda na teh tleh marsikje ponikne in kot talnica bo prej ali slej uporabljena za pitje in ostalo vsakodnevno življenjsko nujno uporabo (bodoča gradnja vodarne Brest?!); da izdaja občinska komunalna skupnost za čiščenje divjih odlagališč (konkretni primer — takšnega smetišča v bližini Iga) nemalo naših skupnih sredstev, ki pa, »poločimo« si roko na srce, bi jih vsi skupaj nedvomno raje namenili za kaj bolj koristnega; da nas požar v ravnin skem gozdu kaj »malo briga«, pa čeprav se nemalokrat vnamejo tudi naše odložene smeti, les, ki naj bi zgorel vsaj v pečeh (sanacija energetske krize!) pa dviga

temperaturo v vročih dneh! Med temi nič kaj prijetnimi resnicami se verjetno lahko najde marsikdo izmed nas, pa tudi našeli bi nedvomno lahko že kar množice tovrstnih primerov. Vse to pa ima žal en skupni imenovalc — uničevanje našega družbenega premoženja in vse prej kot skrb za okolje, v katerem živimo.

Gradimo novo... »a zgodi se!«

Pričujoča fotografija ponazarja dela na rekonstrukciji Riharjeve ceste v KS Trnovo in ostalih gradbenih opravilih. Pa vendar — zvedeli smo (informacij, zaradi česa je prišlo do tega, žal nimamo, upamo, da jih bomo uspeli dobiti do zaključka redakcije naslednje številke našega glasila) — da so prav omenjena gradbena dela zaprla cestni dohod do osnovne šole Trnovo, ki je sedaj dostopna le po ozki poti pri vzgojno varstvenem zavodu (iz Karunove ulice). Kaj to pomeni za delovanje te izobraževalne ustanove, da vseh oblik varnosti ne omenjamo, verjetno ni potrebno komentirati! »Zgodi se!«

Kako do šole?